

Innovaatiopolitiikan lähtökohdat

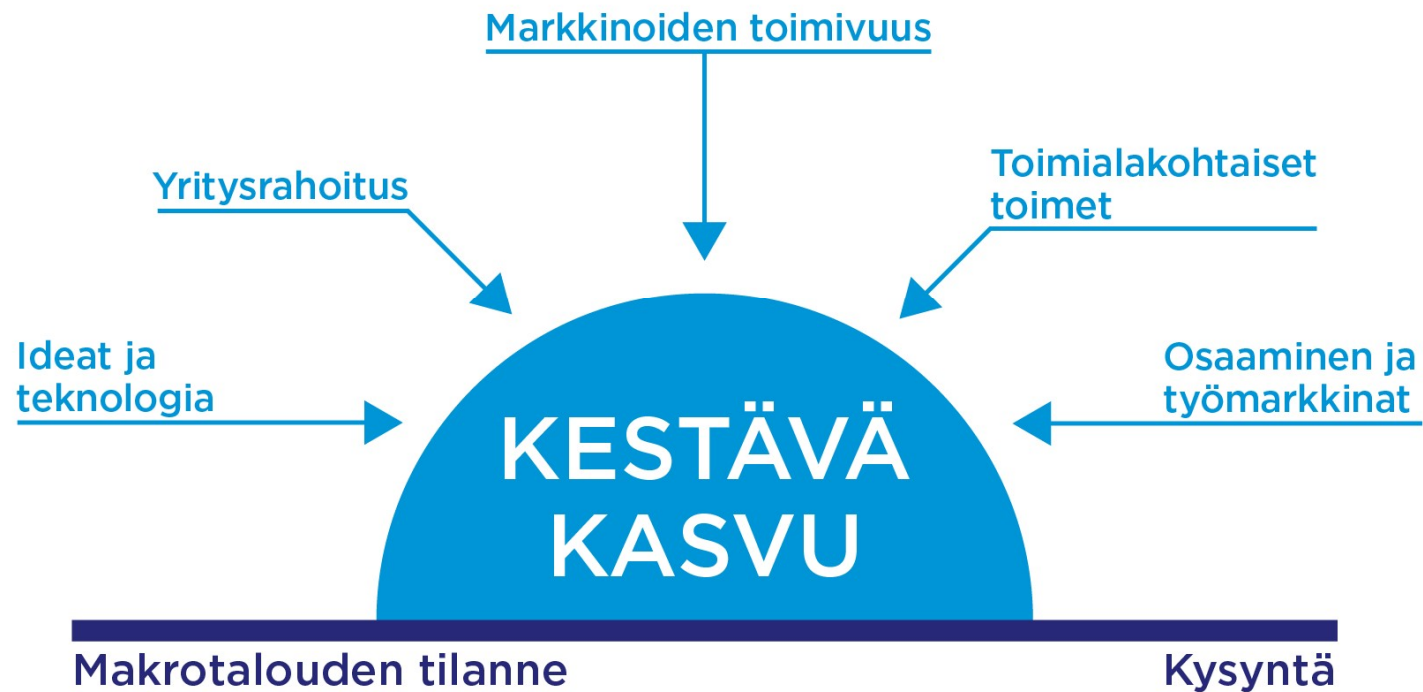
Osastopäällikkö Ilona Lundström

12.3.2019

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kasvupolitiikan vaikutuskanavat

Kestävä kasvu ensi vaalikaudella

Suomen talous kasvaa, tosin huippu on ohitettu (3% → 2%)

Kansainvälisen talouden riskit
ja häiriöherkkyys ovat kohonneet

Suomen omat pitkän aikavälin
ongelmat ovat osin ratkaisematta

Talouden uudistuminen ja pitkäaikainen kilpailukyky vaativat toimia

Verrokkimaiden investoinnit t&k-toimintaan ovat kasvaneet,
Suomen sijoitus on heikentynyt

Tuottavuuserot kasvaneet, huonosti kannattavien nk. zombie-
yritysten osuus on huomattava (5% yrityksistä, 8% työllisistä)¹

¹ Vanhala ja Virén, Euro ja talous 3/2018

Kasvun turvaaminen ensi vaalikaudella

Johdonmukainen TKI-politiikka:
pitkän aikavälin näkymä tki-rahoitukseen

Markkinoiden avaamisen jatkaminen:
Kilpailu edistää tuottavuutta, innovointia ja työllisyyttä²

² Schiantarelli (2016) IZA World of Labor

Yhteinen näkemys innovaatioiden merkityksestä

- **Tuottavuuden parantaminen on tärkein tekijä, jolla suomalaisten elintaso voidaan turvata. Tuottavuuden keskeinen lähde ovat investoinnit tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan (TKI).**
- **Suomen tavoitteena on olla uuden teknologian ja innovaatioiden kilpailukykyinen kehittäjä, nopea omaksuja ja paras soveltaja. Innovaatiotoiminta tuottaa hyvinvointia ja ratkaisuja globaaleihin haasteisiin.**
- **Tunnistetaan yritysten ja sidosryhmien kanssa kasvuteemat, jotka mahdollistavat yritysten omia valintoja tukevan, riskiä jakavan rahoituksen ja muiden resurssien kohdistamisen.**

Kasvuportfolio | Kasvumahdollisuudet kasvuteemoittain

DIGIMURROS, UUSI ARVONLUONTI JA TEKNOLOGIAT MAHDOLLISTAJANA

- Alustatalous
- Tekoäly ja analytiikka
- 5G, esineiden internet, konnektiviteetti
- Lohkoketjut

LIKKUMISEN JA LOGISTIIKAN MURROS

- Saumaton liikkuminen ja logistiikka
- Turvallisuus
- Meriteknologia
- Hiilineutraali liikenne

TERVEYS JA HYVINVOINTI

- Kehittyvät hoitokeinot ja diagnostiikka
- Yksilöllistetty terveys ja osallistava terveydenhoito

- Tietoturva ja yksityisyys
- Synteettinen biologia
- Fotoniikka ja mikroelektroniikka

RESURSSITEHOKAS KASVU

- Biotalous
- Kiertotalous
- Älykkäät energiaratkaisut ja sähköverkot

UUDISTUVA KULUTTAJA

- Matkailu ja elämystalous
- Jatkuva oppiminen
- Kaupan uudet ratkaisut
- Merkityksellisyys

- Disruptiiviset arvoketjut
- Virtuaaliratkaisut ja pelillisuus
- Arktinen osaaminen
- Avaruusteknologian uudet sovellusalueet

TEOLLISUUDEN UUSI AIKA

- Älykkäät tehtaat
- Kestävä, terveellinen ruoka
- Uudet funktionaaliset materiaalit

MONIMUOTOISET YHTEISÖT

- Muuttuva työ
- Kestävä asuminen ja sujuva arki
- Vuorovaikutteiset palveluverkostot

Strategisten ohjelmien toteutus

- Perustetaan monivuotiset strategiset kehittämisohjelmat, joihin yritykset, julkiset toimijat ja muut toimijat sitoutuvat. Valtio varaa ennakoitavuutta parantavasti voimavarat ohjelmien toteuttamiseksi, samalla edellyttäen yksityisen sektorin osallistuvan sovitusti resursointiin. Strategisten ohjelmien toteutus perustuu tutkimuksen, elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kumppanuuksiin ja verkostoihin.
- Vahvistetaan alueellista erikoistumista ja kaupunkien roolia innovaatioiden kehitysalustoina sekä kansainvälisesti verkottuneiden innovaatiokeskittymien rakentamisessa. Alueellisia yrityspalveluja kohdennetaan toimiin, jotka tukevat alueellisia ekosysteemejä, osaamisen vahvistamista sekä innovaatiopolitiikan kansallisia linjauksia.
- Laajoilla kumppanuuksilla pyritään taloudellisten ulkoisvaikutusten mahdollisimman suureen leviämiseen. Ohjelmissa ei ”valikoida voittajia etukäteen” vaan ne perustuvat kilpailuun.

Uskottavat ja kilpailukykyiset voimavarat – kohti neljää prosenttia suhteessa BKT:hen

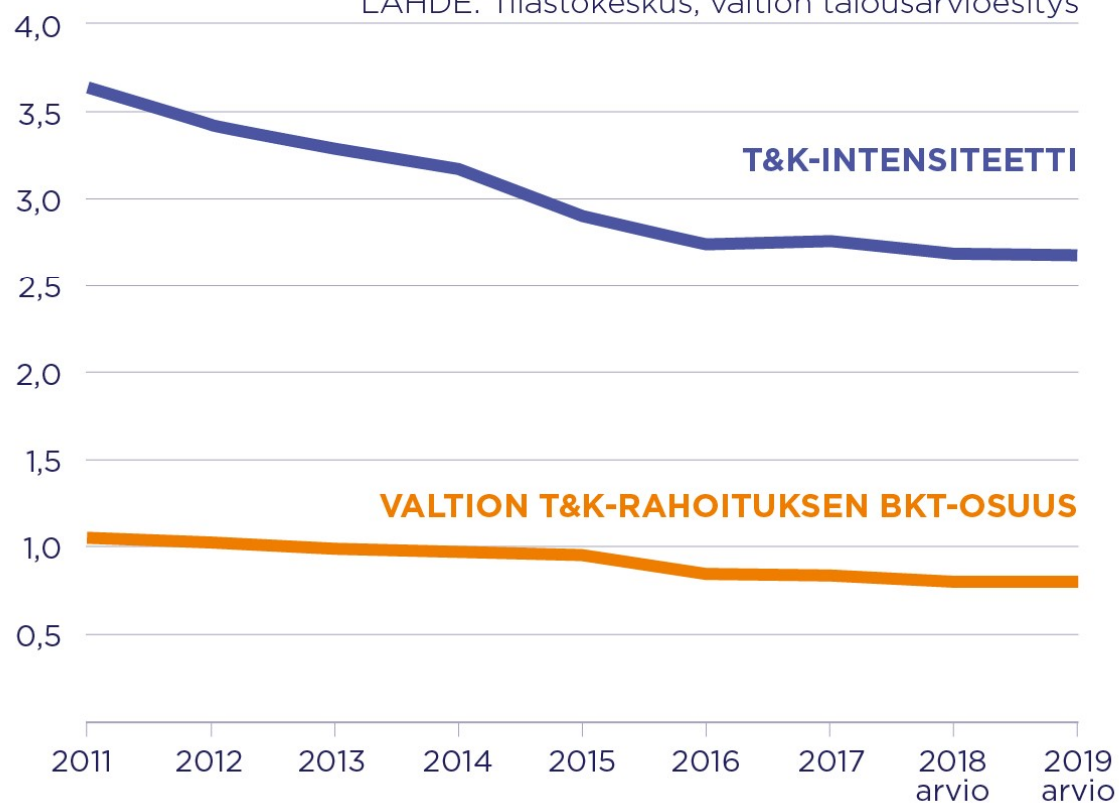

- On tiedostettava, että tki-toiminta on pitkäjänteistä. Yrityksille, tutkijoille ja muille toimijoille pitäisi tarjota uskottava näkymä pitkälle tulevaisuuteen, jossa Suomi on houkutteleva tki-toiminnan toteutuspaikka. Epävarmuuden edessä tki-toimintaa on jo siirretty pois Suomesta.
- Tutkimus- ja innovaationeuvosto on asettanut t&k-investointien tavoitteeksi 4 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Perustuen ennusteisiin BKT:sta ja julkisen rahoituksen vipuvaikutuksesta tämä tavoite tarkoittaisi noin 170 miljoonan euron vuotuista lisäystä valtion t&k-menoihin v. 2020 alkaen.
- Rahoituksen lisäyksen pitäisi ensivaiheessa kohdistua soveltavaan tutkimukseen ja tutkimustulosten saattamiseen markkinoille, koska siellä aikaisemmat leikkaukset ovat olleet suurimpia. Neljän prosentin tavoite ei tule toteutumaan, jos yrityksiä ei saada investoimaan lisää tki-toimintaan.

Suomen t&k-intensiteetti ja valtion t&k-rahoituksen bkt-osuus vuosina 2011–2019 | prosenttia

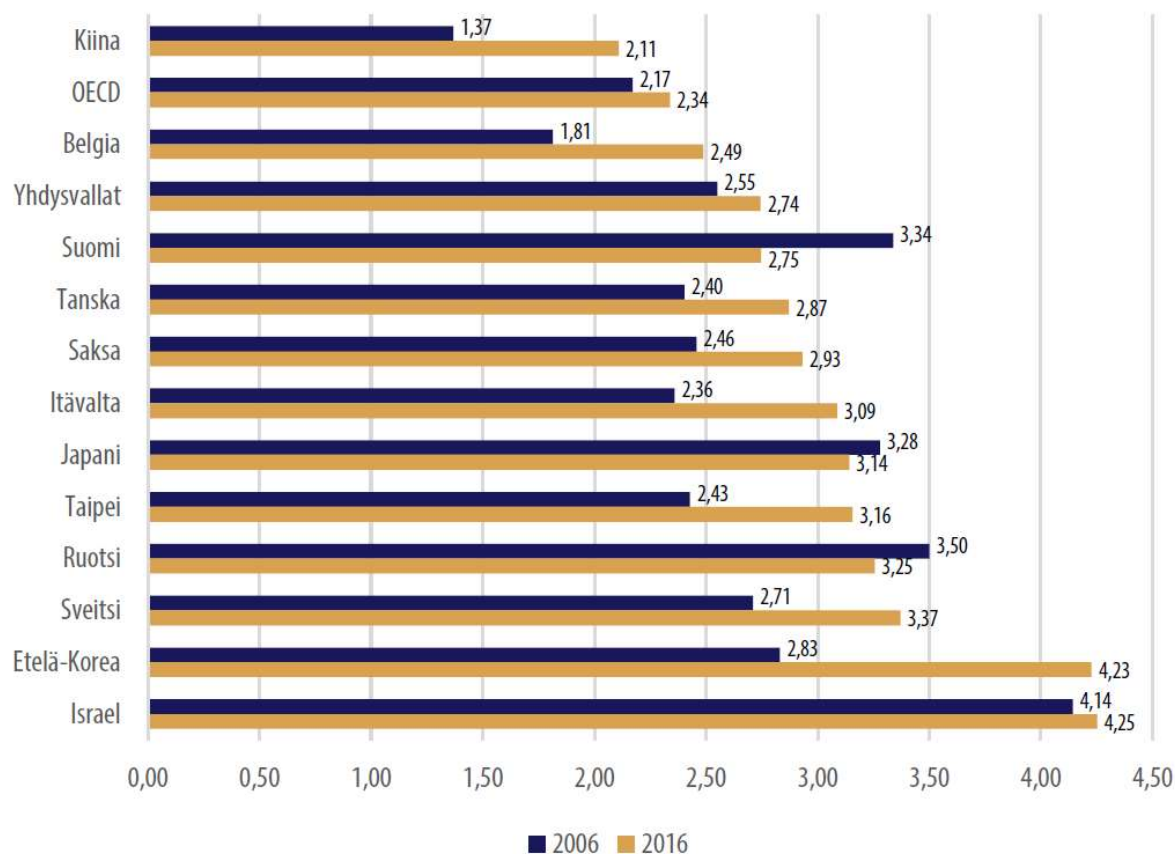

LÄHDE: Tilastokeskus, valtion talousarvioesitys

Vuosien 2018 t&k-luvut ovat Tilastokeskuksen tietoja. Vuoden 2019 kohdalla valtion t&k-rahoituksen määrä perustuu TAE:sta saatuun arvioon ja t&k:n kokonaismenojen osalta oletukseen, että yritysten t&k kasvaa yhtä paljon kuin vuosina 2017 ja 2018 ja että julkinen rahoitus kasvaa TAE2019:n esitysten mukaisesti. Vuosien 2018-2019 bkt-volyymit perustuvat VM:n arvioon.

T&k-menot suhteessa BKT:hen 2006 ja 2016: Suomen sijoitus pudonnut 3. sijalta 10. sijalle

Toimenpiteet innovaatiopolitiikan uudistamiseksi

- **Tutkimustulokset käyttöön ja markkinoille**

- Kootaan tutkimustulosten kaupallista edistävät toimet ja kehitetään niitä kansallisesti koordinoitusti
- Edistetään ihmisten liikkuvuutta tutkimuksen ja elinkeinoelämän välillä

- **Kasvuyritysten rahoitus ja kasvun kiihdyttäminen**

- Poistetaan esteitä yksityisen pääoman kanavoitumiseksi pääomasijoitusmarkkinoille. Kehitetään businessenkeliä ja pääomasijoitusrahastojen toimintaedellytyksiä.
- Edistetään uusien ja vaihtoehtoisten rahoitusvälineiden markkinoiden kehittymistä ja niiden tuntemusta kuin myös kotimaisen ja ulkomaisen yksityisen pääoman ja rahoituksen tarjontaa.
- Arvioidaan Suomen yrityskiihdyttämöt kansainvälisesti parhaisiin esimerkkeihin verraten, jotta voidaan tunnistaa ja ottaa käyttöön parhaat toimintamallit.

- **Digitaaliajan innovaatiopolitiikka**

- Laaditaan tieto- ja alustatalouden sektorikohtaiset (esimerkiksi terveys, liikenne, metsä) toimenpidesuunnitelmat yhteistyössä elinkeinoelämän ja hallinnon välillä, joilla vahvistetaan näiden alojen digitaalisia valmiuksia sekä datan hyödyntämistä.
- Parannetaan yritysten ja muiden innovaatiotoimintaa harjoittavien pääsyä tietoon ottaen huomioon sektoreiden erityispiirteet sekä selkeytetään datan hyödyntämisen pelisääntöjä yritysten, yhteiskunnan ja käyttäjien näkökulmasta. Tuetaan datan hyödyntämistä lainsäädännön, sopimusten ja toimialojen itsesääntelyn keinoin.

Toimenpiteet innovaatiopolitiikan uudistamiseksi

- **Luovat ihmiset ja yhteisöt**

- Lisätään työperäistä maahanmuuttoa ja jo maassa jo olevien asiantuntijoiden, opiskelijoiden ja valmistuvien työllistymistä Suomessa laajentamalla Talent Boost –toimintaa. Vahvistetaan edelleen suurimpien kaupunkien roolia työperäisen maahanmuuton lisäämisessä sekä kansainvälisille osaajille kohdistettujen palvelujen kehittämisessä ja tarjoamisessa.
- Laajennetaan työelämän ohjelmaperustaista, pitkäjänteistä kehittämistä.

- **Aineettoman omaisuuden hyödyntämistä on lisättävä**

- Vahvistetaan aineettomien oikeuksien hallintaan ja käyttöön liittyvää osaamista, mukaan lukien sopimus- ja lisensointiosaaminen erityisesti pk-yrityksissä.
- Uudistetaan patenttilaki ja laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa vastaamaan paremmin erityisesti pk-yritysten suojatarpeita.

- **Mahdollistava hallinto**

- Asetetaan kansallinen tavoite, jonka mukaan pitkällä aikavälillä 10 prosenttia julkisista hankinnoista on oltava innovatiivisia ja uusia ratkaisuja käyttöön ottavia.
- Parannetaan säädösvalmisteluprosessia ja toimeenpanoa, jotta pystytään paremmin ottamaan huomioon sääntelyn innovaatiovaikutukset. Tuetaan sääntelyn kehittämisellä myös digitalisaatiota.
- Tunnistetaan kansalliset prioriteettikohteet, joissa sääntelyllä ja julkisilla hankinnoilla voidaan vaikuttaa markkinoiden kasvuun ja lisätä yritysten liiketoimintamahdollisuuksia. Hyödynnetään järjestelmällisesti kaupunkien ja maakuntien investoinnit ja julkiset hankinnat uusien ratkaisujen mahdollistajina.